

บอกเล่า เก้าสิบ

“Good bye see you again!”

ผศ. นพ. ชัยวุฒิ สววิบูลย์
แพทย์ประจำโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์
โรงพยาบาลวิชัยยุทธ

สวัสดีครับชาวเวชบำบัดวิกฤตทุก ๆ ท่าน ไม่น่าเชื่อว่าเรามีเรื่องราวมาบอกเล่าเก้าสิบกันจนมาถึงฉบับที่ 12 แล้ว ฉบับนี้ถือว่าเป็นฉบับพิเศษนะครับ เพราะจะเป็นฉบับสุดท้ายที่เราจะได้พบกันแล้ว ผู้เขียนจึงขออลาผู้อ่านทุก ๆ ท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ผ่าน ๆ มาจะพอช่วยผ่อนคลาย หรือให้ความรู้ความบันเทิงแก่พวกเราบ้าง เนื่องจากเป็นคอลัมน์เรื่องราวจิปาะ ตามสโลแกนที่ว่า **บอกเล่าเรื่องราว ตามใจผู้เขียน ไม่เน้นเรื่องเรียน เน้นเรื่อง ธรรมชาติ เพื่อเติมความคิดทบทวนปัญญา เก้าสิบว่ามาไม่เต็มร้อยเออ** ที่ผ่านมาก็จะเป็นการพูดคุยเรื่องราวต่าง ๆ ที่ดูสบาย ๆ ไม่เน้นวิชาการ เป็นเรื่องเล่า เป็นเรื่องบอกต่อ ซึ่งเนื้อหาใจความคงไม่เต็มร้อย อย่างที่กล่าวมา พอมาถึงฉบับสุดท้ายนี้จึงขอมิสาระบ้าง เพื่อให้เป็นแนวคิด ส่งต่อกำลังใจให้พวกเราทุกคน โดยจะขอย้อนไปถึงปฐมบทของการกำเนิด ICU ซึ่งโดยภาพรวมก็มีแพทย์หลายท่านที่เป็นผู้บุกเบิกงานด้านนี้ ตามที่เคยได้เล่าให้ฟังแล้ว แต่เมื่อวันเวลาผ่านไปความทรงจำของคนรุ่นหลังก็ค่อย ๆ เลือนหายไปตามกาลเวลา ดังเช่นบุคคลสำคัญต่าง ๆ ในโลกใบนี้ เพราะจะมีแนวคิด วิธีการ ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีความก้าวหน้ามาทดแทนเสมอ ๆ จนบางครั้งพวกเราไม่ทราบเลยว่า ชั่ววาระที่หา หรือปฏิบัติกันอยู่ในทุก ๆ วันนั้นมีที่มาและมีเหตุผลอย่างไร เราจะอยู่อย่างคนไร้ราก ไร้แก่น กันต่อไป กระนั้นหรือ ? ไม่ใช่แน่นอนใช่ไหมครับ ? เมื่อได้อ่านบทความน้อยอย่างน้อยพวกเราก็จะได้รับรู้อดีต และความเป็นมาของชาวเวชบำบัดวิกฤต เพื่อเป็นกำลังใจ เป็นฐานรากให้เราก้าวต่อไปอย่างมั่นคง เพราะวันหนึ่งข้างหน้าพวกเราอาจจะได้เป็นผู้ที่ได้รับการจดจำไม่เลือนหายไปตามกาลเวลา เฉกเช่นเดียวกับ **Peter Josef Safar**

บอกเล่าเก้าสิบเคยเล่าให้ฟังแล้วว่า นายแพทย์ **Peter Josef Safar** นั้นเป็นวิสัญญีแพทย์ที่ได้ทำการจัดตั้ง multidisciplinary ICU เป็นครั้งแรกของโลกที่ Baltimore City Hospital ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1958 และยังเป็น **“Father of cardiopulmonary resuscitation”** อีกด้วย

Peter Josef Safar นั้น นับว่าเป็นบุคคลที่น่าจดจำ และน่าศึกษาเรียนรู้ชีวิตของเขาเป็นอย่างยิ่ง โดยนอกจากจะเป็นอาจารย์แพทย์ที่เป็นระดับปรมาจารย์ ผู้ที่บุกเบิกการดูแลผู้ป่วยวิกฤตแล้ว ยังเป็นผู้บุกเบิกการกู้ชีวิตด้วยการนวดหัวใจ เป็นคนที่เริ่มให้แพทย์ทำการ resuscitation

ด้วยวิธี **A B C** (airway, breathing, circulation) เป็นคนที่คิดวิธีการทำ **head tilt, chin lift** และ **jaw thrust** ที่แพทย์ทั่วโลกใช้กันอยู่จนถึงปัจจุบัน และมีผลงานตีพิมพ์ในวารสารทางการแพทย์ต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่า 1,000 เรื่อง นอกจากนี้ เขายังเป็นผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อให้รับรางวัล **Noble price** ถึง 3 ครั้ง จากเกียรติประวัติชีวิตคร่าว ๆ ที่เล่าให้ฟังนี้ จึงถือได้ว่า **Peter Josef Safar** นั้นเป็นแพทย์ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างยิ่ง และเป็นบุคคลสำคัญของวงการแพทย์เลยใช้ไหมครับ แต่ผมก็เชื่อว่าหลายคนในที่นี้ไม่เคยทราบเรื่องราวเหล่านี้มาก่อนเลยใช้ไหม ? อันนี้ไม่ต้องแปลกใจเลย เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เป็นสัจธรรม

ที่จะเกิดขึ้นกับเราทุกคน และคงไม่ใช่หมายถึงแค่ชีวิตแต่คงหมายถึงชื่อเสียงของเราด้วย **Peter Josef Safar** เองก็เช่นเดียวกันถึงท่านจะทำอะไรมามากมายในอดีต ทุกอย่างก็ค่อย ๆ เลื่อนหายไปตามกาลเวลา สิ่งที่คุณจดจำ กลับกลายเป็นคำสอนเรื่องราวของวิธีการใช้ชีวิต ที่เขาคอยให้คำปรึกษา อบรม ชี้แนะ แพทย์ พยาบาล และคนใกล้ชิด โดยเป็นคำพูดที่ได้ถูกกลั่นกรองมาจากประสบการณ์ตรงของเขาเอง ที่เรียกว่า **“Peter Safar Laws for the Navigation of Life”**

Peter Josef Safar เกิดที่เวียนนา ประเทศออสเตรีย ในปี ค.ศ. 1924 ถึงแม้ว่าพ่อแม่ของเขาจะเป็นแพทย์ทั้งคู่ แต่เขาเองก็ไม่ได้ใช้ชีวิตด้วยความสุขสบาย เนื่องจากช่วงนั้นเกิดสงครามโลก และแม่ของเขาถูกจัดอยู่ในกลุ่ม **“Non Aryan”** คือ ไม่ใช่สายเลือดชาวเยอรมันแท้ ซึ่งในช่วงที่กำลังเกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวอยู่ในขณะนั้นถือว่ามีความสำคัญที่สุด พ่อและแม่ของเขาถูกบังคับให้ออกจากงาน และตัว **Peter Josef Safar** เองก็ถูกส่งไปค่ายกักกัน โคนทาร์ณกรรมมากมาย และท้ายที่สุดก็ถูกบังคับให้เข้าร่วมรบกับกองทัพเยอรมัน แต่ **Peter Josef Safar** เองมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะไม่ยอมให้ตัวเองถูกส่งไปแนวหน้าเพื่อฆ่าคนอื่น หรือให้ตัวเองถูกฆ่า..... พอวันที่ต้องตรวจสุขภาพเพื่อรับราชการทหาร เขาใช้วิธีนำ tuberculin cream มาถูตัวจนเป็นผื่นแดงทั้งตัว เขาจึงถูกคัดออกไม่ต้องเป็นทหารในที่สุด นี่คงเป็นประสบการณ์แรก ๆ ของเขาใน **“Peter Safar Laws for the Navigation of Life”** ที่กล่าวไว้ว่า **“If anything can go wrong, fix it!”** ถ้าลัดกระดุมเม็ดแรกผิดต่อไปจะผิดทั้งหมด ดังนั้น

ต้องก้าวแรกให้ถูกต้องเสมอ มิเช่นนั้น เขาอาจต้องไปรบในสงคราม และโลกใบนี้ไม่มีการทำ **CPR** จนถึงปัจจุบัน หลังจากความยากลำบากมากมาย เขาตั้งใจเรียนแพทย์จนจบและได้ย้ายมาทำงานที่อเมริกา แต่เนื่องจากยังมีการเหยียดผิว และมีสถานะเป็นคนต่างด้าวก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่เขาจะทำงานได้อย่างมีความสุข เขาต้องย้ายที่ทำงานอยู่หลายครั้งจนถึงย้ายออกจากประเทศอเมริกา จนกว่าจะกลับมาและหาโรงพยาบาลที่ยอมรับเขาทำงานอย่างแท้จริง แต่ความทุกข์ยังไม่หมดไปในปี ค.ศ. 1966 เขาต้องสูญเสียลูกสาวอายุ 12 ปีไปอีก จากโรคหอบหืดเฉียบพลันและทำให้สมองขาดออกซิเจน ด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นแรงบันดาลใจครั้งสำคัญที่ทำให้เขามุ่งมั่นในการค้นคว้าวิจัยหาวิธีการกู้ชีวิต และการช่วยหายใจให้แก่ผู้ป่วยวิกฤตให้พวกเขาได้ใช้กันมาจนถึงปัจจุบัน

บอกเล่าเก้าสิบที่ได้เล่ามานี้ เพียงอยากบอกทุกท่านว่า **ความสำเร็จล้วนไม่ได้ได้มาอย่างง่ายดาย และแน่นอนความยากลำบากมันทำให้ความสำเร็จนั้นมีคุณค่ายิ่งนัก** และเหนือความสำเร็จใด คือ การชนะใจตนเอง และส่งต่อแรงบันดาลใจกับประสบการณ์ชีวิตเหล่านี้ให้ชนรุ่นหลัง ซึ่งถ้าในยุคนี้มีอาจารย์แพทย์ อาจารย์พยาบาลที่เป็น **role model** ให้ชาวเวชบำบัดวิกฤตของเราอย่างนี้สักคน ก็คงจะดีไม่น้อยเลยทีเดียวใช่ไหมครับ ผมจึงคิดเสมอว่า **“ชีวิตจริงไม่ได้อยู่ในตำรา ครูที่แท้ต้องสอนให้ลูกศิษย์ใช้ชีวิตเป็นด้วย”** ก่อนลาจากกันไปนี้ ผมขอส่งต่อแรงบันดาลใจ กำลังใจ และคำสอนในการใช้ชีวิตบางส่วน ของ **Peter Josef Safar** ให้ทุก ๆ ท่านได้ใช้เป็นแนวทางในการทำงานและใช้ชีวิตต่อไปครับ

ตัวอย่าง “Peter Safar Laws for the Navigation of Life”

1. If anything can go wrong, fix it!
2. When given a choice, take both.
3. Multiple projects lead to multiple successes.
4. Start at the top and work your way up.
5. Don't walk when you can run.
6. The faster you move, the slower time passes, the longer you live!
7. Death is not the enemy but occasionally needs help with timing.
8. When on thin ice, dance.
9. It's up to us to save the world.